A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

פאליטיש אונאפהענגיג נאציאנאל.

א צייטונג וועלכע גיט פרייהייט פון אויסדרוק צו אלע שיכטען.

VOLUME XI No. 4076 TORONTO TUESDAY JANUARY 8 1924 — ב שבט פרשה בא. תרפ"ד. — טאראנטא, דינסטאג דער 8־טער יאנואר, 1924. — PRICE THREE CENTS

N. Y. Public Library 476 Fifth Ave.

באריכטען צייגען פארשריט פון קאנאדער ציון־ארגאניזאציע

זינט דער לעצטער קאנווענשאן איז געזאמעלט געווארען 222 טויזענט דאלאר. — איינגאהמע פאר'ן קרן היסוד איבער 151 טויזענט. — ארבייט פון הדסה ווערט שטארק געלויבט. — פלעדזשעס אויף פיעלע טויזענטער דאלאר נאך ניט באצאהלט. — ארבייט פון דער ארגאניזאציע איז פארצווייגט געווארען איבער'ן גאנצען לאנד.

נעכטען האט די 19־טע ציוניסטישע קאנווענשאן, וואס ווערט איצט אפגעהאלטען אין קינג עדווארד האטעל, זיך באשעפטיגט מיט אויסהערען באריכטען פון די בעאמטע און מיטגלידער פון די דעלעגאטען וועגען דער פארגאנגענער ארבייט. די באריכטען, אין אלגעמיין גענומען, האבען ארויסגעבראכט דעם פאקט, אז די קאנאדער ציון־ארגאניזאציע איז זיך שטארק צואוואקסען און האט פאר'ן לעצטען יאהר אויפגעטאן גוטע ארבייט פאר'ן ציוניסטישען אידעאל.

די צווייטע זיצונג האט זיך נעכטען פריה אונטער'ן פארזיץ פון מר. א. פרימאן. לעאן גאלדמאן האט פארגעלעזען א רייהע באגריסונגען פון ציוניסטישע פאראיינען איבער'ן לאנד און דאן האט א. לעווין, טרעזשורער פון דער ארגאניזאציע, פארגעבראכט זיין באריכט.

דער באריכט פון טרעזשורער לייטעט, אז זינט דער לעצטער קאנווענשאן, יולי 1922, איז געזאמעלט געווארען פאר דעם קרן היסוד איבער 151 טויזענט דאלאר, פאר'ן נאציאנאל־פאנד קארגע 28 טויזענט דאלאר, פון מיטגלידס־שטייער איז אריינגעקומען א סומע ניין און א האלב טויזענט דאלאר, די הדסה האט געזאמעלט קארגע 27 טויזענט דאלאר. בסך הכל האט די ארגאניזאציע געזאמעלט א סומע פון 221,987 דאלאר מיט 71 סענט. פון דעם געלט איז קיין ארץ ישראל אפגעשיקט געווארען איבער 179 טויזענט דאלאר. די אויסגאבען האבען באטראפען ארום 65 טויזענט דאלאר.

פון דעם באריכט און פון דער נאכפאלגענדער קריטיק, צייגט זיך ארויס, אז עס זענען נאך דא אויסשטעהענדע פלעדזשעס צום קרן היסוד אויף א סומע פון איבער 224 טויזענט דאלאר. אין טאראנטא באטרעפען די ניט־באצאהלטע פלעדזשעס א סומע פון 42 טויזענט דאלאר, אין מאנטרעאל — 72 טויזענט דאלאר, און אין וויניפעג — איבער 18 טויזענט דאלאר.

נעגען נעהמען פלעדזשעס

פיעלע דעלעגאטען דריקען זיך אויס נעגען נעהמען פלעדזשעס. אנדערע ערקלעהרען, אז די אויסגאבען זענען צו גרויסע. און נאך אנדערע דעלעגאטען האבען אויסצוזעצען לטאי מען שענקט ניט גענוג אויפמערקזאמקייט צו פראפאגאנדע־ארבייט.

א. לעווין און פרעזידענט פרימאן ענטפערען אויף דער קריטיק. דער באריכט ווערט דאן איינשטימיג גוטגעהייסען.

באריכט פון סעקרעטאר

אויף דער נאכמיטאג זיצונג האט מר. לעאן גאלדמאן, עקזעקוטיוו־סעקרעטאר, פארגעלייענט זיין יעהרליכען באריכט.

מר. גאלדמאן באריכטעט, אז די ארגאניזאציע האט איצט אפטיילונגען אין 279 שטעדט און שטעדלאך. דאס איז א נעוויכס פון 72 פונקטען, דערפאר אבער האט דער הויפט־אפיס ניט געהאט קיין ידיעות וועגען טעטיגקייט אין 37 פאריגע פלעצער.

דער נאציאנאל־פאנד האט געקראגען פון 110 פארשידענע שטעדט אנד שטאט דעם וואס פריהער האט מען בלויז געהערט פון 40 פונקטען אויף דעם געביט. די זאמלונג פאר'ן נאציאנאל פאנד איז געשטיגען פון זעקס טויזענט אויף 27 טויזענט דאלאר. מר. גאלדמאן לויבט אין דער הינזיכט, די פעהיגע לייטונג פון הרב זלאטניק, דער דירעקטאר פון נאציאנאל־פאנד אין קאנאדע.

די הדסה האט איצט טשעפטערס אין 37 שטעדט אנשטאט די 29 אין 1922.

דער באריכט־אפגעבער אונטערשטרייכט, אז דער פארשריט איז נעמאכט געווארען מעגליך דורך דער אינטענסיווער פראפאגאנדע. זינט דער לעצטער קאנווענשאן האבען די פאלגענדע ציון־פיהרער באזוכט קאנאדע: דר. שמריהו לעווין, דר. רופין, דזשעראלד דאזענבלאט, קוירנעל פעטערסאן, דר. אלעקסאנדער גאלדשטיין און סער אלפרעד מאנד. פראפאגאנדע טורען זענען אויך דורכגעפיהרט געווארען מיט ראבי זלאטניק, ראבי סיגעל, ראבי קאהאנאוויטש און דר. שעוין.

די הדסה האט געזאמעלט פאר אלע ציוניסטישע פאנדען א סומע פון איבער 63 טויזענט דאלאר. דאס איז צוויי מאל אזוי פיעל וויפיעל די הדסה האט געשאפען פאריגעס יאהר.

מר. גאלדמאן דריקט אויס די מיינונג, אז עס דארפען זיין ארגאניזירטע פאראיינען און עס וועט נויטיג זיין א שטענדיגער ארגאניזאציער פאר דעם צוועק.

גוטער באריכט פון נאציאנאל־פאנד

רבי זלאטניק האט דאן אפגעגעבען א באריכט וועגען די לעצטע צוויי יאהר טעטיגקייט פון נאציאנאל־פאנד אין קאנאדע. ער האט נערעדט אין אידיש און זיין באריכט האט געמאכט זעהר א גוטען איינדרוק אויף די דעלעגאטען. ער האט אויסגעוויזען, אז אין 1921 איז נעזאמעלט געווארען פאר'ן נאציאנאל־פאנד בלויז 2,800 דאלאר, און פאר די לעצטע צוויי יאהר איז געשאפען געווארען די באדייטענדע סומע פון 27 טויזענט דאלאר.

ראבי י. ל. זלאטניק, דירעקטאר פון נאציאנאל פאנד אין קאנאדע.

רבי זלאטניק האט זיך אפגעשטעלט אויף דער ראליע וואס די אידישע פרעסע שפיעלט אין דער פארשפרייטונג פון ציוניסטישען געדאנק אין קאנאדע און האט זעהר שטארק געלויבט די פרעסע.

די קאנווענשאן האט אויסגעדריקט א דאנק צו רבי זלאטניק פאר זיין גוטער ארבייט.

מרס. פרימאן געריהרט פון ווארימער אויפנאהמע

דער פארזיצענדער שטעלט דאן פאר מרס. פרימאן, די פרעזידענטין פון דער „הדסה" און דער זאל ווערט פארהילכט פון דונערענדע אפלאדיסמענטען. מרס. פרימאן איז זעהר געריהרט געווארען פון דער הארציגער אויפנאהמע — אזש טרערען האבען זיך איהר געשטעלט אין די אויגען.

מרס. פרימאן און אויך מרס. סליק האבען באריכטעט וועגען דער ארבייט פון דער „הדסה". איינצעלהייטען וועגען דעם זענען שוין געדרוקט געווארען פריהער פון די פאריגע באריכטען.

די זיצונג איז געשלאסען געווארען מיט א רעדע פון רבי קאהאנאוויטש פון וויניפעג, וועלכער האט פארגעשלאגען אז מען זאל דורכפיהרען א סטאטיסטיק וועגען דעם אידישען ישוב אין קאנאדע.

לייאן קאהען, פארזיצענדער פון „איקא" אין קאנאדע.

באמבע געווארפען אויף פרעזידענט פון טערקיי

טערקישער פרעזידענט אומבאשעדיגט אבער זיין פרוי איז פארוואונדעט

אטען יאנואר, 7.

א באמבע איז היינט געווארפען געווארען אויף קעמאל פאשא, פרעזידענט פון דער טערקישער רעפובליק, לויט א ידיעה וואס איז אנגעקומען פון סמירנא. קעמאל פאשא איז ארויס אומבאשעדיגט. זיין פרוי, וואס איז געווען מיט איהם, איז פארוואונדעט געווארען.

דער אנפאלער איז אנטלאפען.

ענגלישער קאפיטאן ערמארדעט פון כינעזער

שאנהאי, יאנואר 7.

קאפיטאן ברענרד, אן ענגלישער בירגער, איז לעצטען שבת ערמארדעט געווארען פון כינעזישע באנדיטען. זיין קערפער האבען די באנדיטען ארייננעווארפען אין טייך.

פראטעסט מיטינג נעגען די אימיגראציאנס־גזירות

גרויסע פראטעסט ־ באוועגונג אנגעפאנגען געגען אימיגראציאנס גזירות

ניו־יארק, יאנואר, 7, (איטא).

אין מעטראפאליטען אודיטאריום איז נעכטען אווענט אפגעהאלטען געווארען א גרויסער פראטעסט ־ מיטינג געגען די געפלאנטע אימיגראציאנס ־ גזירות. ראבי סטיפען וויז, דזשאזעף באראנדעס און איינינע קאנגרעסלייט זענען געווען די רעדנער.

היינט אלגעמיינע קאנפערענץ וועגען אימיגראנטען־הילף

לייאן קאהען, פארזיצענדער פון קאנאדער אפטיילונג „איקא" פאררופט די קאנפערענץ. — כלל־טוער פון גאנץ קאנאדע, וואס זענען פארזאמעלט אויף דער ציון־קאנווענשאן וועלען זיך באטייליגען. — הינע סאסייטיס נעהמען אויף די ארבייט.

באנוצענדיג זיך מיט דער געלעגענהייט וואס פיעלע אנגעזעהענע כלל־טוער זענען איצט פארזאמעלט אין שטאדט, איז אויף היינט פריה איינבארופען געווארען אן אלגעמיינע קאנפערענץ צו באהאנדלען וועגען הילף פאר אידישע אימיגראנטען. דאס איז איצט די וויכטיגסטע פראגע פאר'ן קאנאדער אידענטום און עס ווערט ערווארט אז די קאנפערענץ וועט אויסארבייטען א ברייטע הילפס־פראגראם.

די קאנפערענץ וועט פארקומען היינט פריה אין קינג עדווארד האטעל. מר. לייאן קאהען, פארזיצענדער פון קאנאדער „איקא", האט פאררופען די קאנפערענץ אויף דעם פארלאנג פון איינינע אימיגראציאנס ־ טוער.

די הינע סאסייטיס האבען זיך איצט ארייננעווארפען אין דער ארבייט פון שאפען הילף פאר די אימיגראנטען. אזוי האט די טאראנטא חברה בענעוואלענט געגעבען הונדערט דאלאר. די טשענסטאכאווער סאסייטי האט נעגעבען פופציג דאלאר און אלע איהרע מיטגלידער האבען זיך זעלבסט באשטייערט מיט פופציג סענט.

מושב זקנים קומט צו הילף די אימיגראנטען

די עקזעקוטיווע פון מושב זקנים האט אויף איהר נעכטיגען מיטינג באשלאסען צו באזארגען א טייל פון די אנגעקומענע אימיגראנטען מיט וואוינונג און עסען. דער פארשלאג איז געמאכט געווארען פון מר. ב. וויס, פרעזידענט פון מושב זקנים און איז ענטוזיאסטיש אויפגענומען געווארען פון דער קאמיטע. עס איז באשלאסען געווארען צו דינגען א גרויסע דירה וואו עס וועט זיין א פרייע קיך פאר א געוויסער צאהל אימיגראנטען, ביז די מעגליכקייטען וואס די קאמיטע וועט שאפען.

פאר דעם צוועק איז אויפ'ן שטעל געשאפען געווארען 152 דאלאר. מר. בעקער האט נעגעבען 50 דאלאר, מר. און מרס. וויס צו 25 דאלאר.

עס איז ערוועהלט געווארען א קאמיטע וואס וועט גלייך צוטרעטען צו פארווירקליכען דעם פלאן.

אויב אנערקענט וועט רוסלאנד פארפלייצען אמעריקא מיט קאמוניזם, זאגט לאדזש אין סענאט

סענאטאר לאדזש ערקלעהרט אין נאמען פון דער רעגירונג, פארוואס רוסלאנד דארף ניט אנערקענט ווערען. — ווידערהאלט טענות פון סעקרעטארי יוזה אז סאוויעט־רעגירונג און קאמוניסטישער אינטערנאציאנאל זענען איינס און דאס זעלבע. — לויבט מיינער־פיהרער און סעמיועל גאמפערס פאר זייער קאמף געגען קאמוניזם.

וואשינגטאן, יאנואר, 7.

סענאטאר לאדזש, פארזיצענדער פון דער קאמיטע פאר אויסלענדישע ענינים, האט היינט געהאלטען א לאנגע רעדע אין סענאט וועגען דעם פארוואס די אמעריקאנער רעגירונג האט זיך אנטזאגט צו פארהאנדלען וועגען דער אנערקענונג פון רוסלאנד.

אויב רוסלאנד וועט אנערקענט ווערען, האט סענאטאר לאדזש געזאגט, וועט די פאראייניגטע שטאאטען פארפלייצט ווערען פון קאמוניסטישע פראפאגאנדע. רוסלאנד וועט אין יעדען אינדוסטריעלען צענטער פון לאנד אריינשיקען א קאנסול, וועלכער וועט אין דער ווירקליכקייט זיך באשעפטיגען מיט קאמוניסטישע פראפאגאנדע.

לאדזש האט ווידערהאלט די אלטע טענות פון סטייט־סעקרעטאר יוזה, אז די רוסישע רעגירונג און דער דריטער אינטערנאציאנאל זענען איין און די זעלבע זאך. ער האט באהויפטעט, אז דער דריטער אינטערנאציאנאל, וואס איז אין דער אמת'ן אן אפטיילונג פון דער סאוויעט־רעגירונג, האט דירעקט באציהונגען מיט דער „ווארקערס פארטי", מיט די „אינדאסטריעל וואורקערס אוו דהי וואורלד" און מיט א יונגערליכער קאמוניסטישער ארגאניזאציע אין אמעריקא.

לאדזש האט שטארק געלויבט די פיהרער פון דער מיינער יוניאן און סעמיועל גאמפערס פאר דעם קאמף וואס זיי פיהרען געגען קאמוניזם.

שטורם אין פארלאמענט פון אונגארן צוליב די באמבע אויף אידישען באל

בודאפעסט יאנואר 7, (איטא). —

אויפרעגענדע סצענען האבען זיך אפגעשפיעלט אין אונגארישען פארלאמענט ווען דעפוטאט רופערט האט, אין נאמען פון דער אפאזיציע, באשולדיגט די רעגירונג פאר דער באמבע וואס איז געשלידערט געווארען אויפ'ן אידישען באל אין אנגראד. דער דעפוטאט האט אויך ערקלעהרט, אז די רעגירונג האט ארויסגעצייגט ווייניג ענערגיע און ניט גענומען די נויטיגע שריט צו פארפאלגען די שולדיגע אין דער טראגעדיע.

די אנטיסעמיטישע דעפוטאטען זענען אויפגעשפרונגען פון זייערע ערטער און מיט קולות פראטעסטירט געגען רופערט'ס אנגריף אויף דער רעגירונג. דער נאציאנאליסטישער דעפוטאט גאמבאס האט נאך שטארק פראטעסטירט געגען רופערט'ען און זיין פארזוך צו האלטען פאראנטווארטליך די „ערוואכענדע מאדיארען" פאר דעם אומגליק אין אנגראד. דעפוטאט גאמבאס האט ערקלעהרט, אז אויך זיין פארטיי פארדאמט אזעלכע געשעהעניסען.

דעפוטאט ראסעי האט גע'מוסר'ט די רעגירונג ווארום זי דולדעט בכלל געהיימע געזעלשאפטען און געווארענט די רעגירונג אז איהרע אידען־פארפאלגונגען וועלען פאר איהר שווער מאכען צו באקומען א הלואה אין אויסלאנד, וועלכע איז אזא לעבענס באדערפעניש פאר אונגארן.

מיניסטער פרעזידענט בעטלען האט דאן גענומען דאס ווארט און פארשפראכען צו אונטערזוכען דעם אנגראד'ער אומגליק און באשטראפען די שולדיגע. אין דער צוקונפט, האט דער מיניסטער ערקלעהרט, וועלען אלע פערזאנען וואס וועלען פארדעכטיגט ווערען אז זיי האבען זיך באטייליגט אין באמבען אויפרייסען, וועלכע קענען אבער ניט פראצעסירט ווערען אדער פאראורטיילט ווערען צוליעב ניט גענוגענדע באווייזע — אינטערנירט ווערען. אויך וועט אריינגעבראכט ווערען אין פארלאמענט א געזעץ־פראיעקט צו באשטראפען מיט שווערער ארבייט די אלע וואס פארקויפען אויפרייס־מאטעריאל.

דער מיניסטער האט אויך פאלארדערט אן אונטערזוכונג איבער דער ארגאניזאציע פון אזוואן העדזשאס, אבער האט זיך ענטזאגט די ארגאניזאציע אויפצולייזען.

בערנשטיין זאגט, אז מען האט מיספארשטאנען זיין רעדע

ניו־יארק, יאנואר, 7, (איטא).

דזשאן בערנשטיין, פרעזידענט פון „היאס" האט היינט ערקלעהרט צו אונזערען א פארטרעטער, אז ער האט גערעדט אין וואשינגטאן געגען די אימיגראציאנס ־ גזירות און ניט פאר. דער קארעספאנדענט פון „איטא" האט שלעכט פארשטאנען דעם ביל 101 וואס קאנגרעסמאן דזשאנסאן שלאגט פאר אין דערפון איז ארויסגעקומען די מיספארשטענדעניס.

דער ביל זאגט אז מען זאל אריינלאזען נאהענטע קרובים בלויז פון בירגער אויסער די קוואטע און ער, בערנשטיין, האט פארלאנגט אז אויך די קרובים פון ניט־בירגער זאלען זיין אויסער דער קוואטע.

דעפארטירטע בעלגיער און פראנצויזען וועלען מאהנען שאדענערזאץ

פאריז, יאנואר, 7.

אן ארביטריישאן טריבונאל, אין וועלכען עס איז אויך פארטראטען א דייטשער ריכטער, האט איצט אנגעפאנגען א פארהער וועגען דעם צי די בעלגיער און פראנצויזען, וואס די דייטשע מיליטערישע מאכט האט דעפארטירט בעת דער מלחמה, זענען בארעכטיגט צו שאדענערזאץ.

זאל דער טריבונאל ענטשיידען צו גונסטען די דעפארטירטע וועלען אכציג טויזענט בעלגיער און א פערטעל מיליאן פראנצויזען קאנען מאהנען שאדענערזאץ פון דייטשלאנד.

עס זעהט אויס, אז די דעפארטירטע מעגען ערווארטען א גינסטיגע ענטשיידונג.

„רויטער" רייען נעבראכט אין טאראנטא, וויצעלט זיך מיט פריזאן בעאמטע

נארמאן רייען, אדער ווי מען רופט איהם „דער רויטער רייען", דער באוואוסטער באנקראויבער וועלכער איז ארעסטירט געווארען אין מיניאפאליס, געפינט זיך שוין אין שטאדט. אונטער א שטארקער וואך האט מען איהם געבראכט אהער און ער ווערט שטרענג נעהיט.

דער באוואוסטער באנדיט שיינט צו זיין גאנץ גוט אויפגעלעגט און ער טרייבט פיינע קאטאוועסלאך מיט די פריזאן בעאמטע.

נעכטען האט ער זיך אפגערופען צום גאווערנאר פון דזשייל, אז ער וועט איהם באווייזען א קונץ, אויב ער וועט איהם געבען א גוטען דינער. צו אלעמענס פארוואונדערונג, האט ער איהם אפגעגעבען א זיבען־אינטשיגע זעגעלע, וואס איהם איז געלונגען צו באהאלטען טראץ דעם וואס מען האט איהם אויסגעזוכט נאקעט און גענויט אפילו אין זיינע האר.

רייען איז נעבונדען הענט און פיס, ער האט פארשפראכען די בעאמטע צו געבען זיי מארגען פריה די קייטען אויב מען וועט איהם געבען א גוטען ברעקפעסט.

פאריער אינטערנעשאנעל שטיצט דייטשע פאריער־ארבייטער

די דזשענעראל עקזעקוטיוו פון דער פאריער אינטערנעשאנעל, וואס האט אפגעהאלטען זיצונגען אין טאראנטא, האט באשלאסען צו שטיצען די פאריער־ארבייטער אין דייטשלאנד מיט טויזענט דאלאר.

עס זענען פארהאנדעלט געווארען פראגען וועגען די באניאנגס פון אנדערע מעגנטס אין ניו־יארק און טאראנטא, און עס איז באשלאסען געווארען צו שטיצען די באטרעפענדע לאקאלען אין זייערע קאמפען.

די קומענדע קאנווענשאן וועט פארקומען אין מאי, 1924, אין שיקאגא.

עס איז באשלאסען געווארען פארצוזעצען דעם סטרייק אין קאנעקטיקוט סטייט, וואס געהט שוין אן א יאהר צייט. שבת אווענט האבען די טאראנטער לאקאלען געגעבען א באנקעט פאר די מיטגלידער פון דער עקזעקוטיוו.

הענרי ראטשילד נידנדן פאר ארימע כלות צו זוהנ'ס התונה

פאריז, יאנואר 7. — נעכטען האט באראן הענרי דע ראטשילד, וועלכער איז א דאקטאר, א באהן דירעקטאר און א ליטעראט, נעגעבען צום שטאדט ראט פון פאריז 15,000 פראנק, מיט דער פארהונג אז דאס זאל צוטיילט ווערען אלס „נדן" צו 15 פארלאך, צווישען 27 און 30 יאהר אלט, וואס וועלען חתונה האבען צווישען יעצט און דעם 12־טען יולי. שפעטער האט מען אויסגעפונען אז דאס האט דר. ראטשילד געטאן צו פייערען די חתונה פון זיין זוהן, וועלכער האט אונטער'ן נאמען „דזשיימס" זיך פארליעבט אין א מיידעל וואס האט קיין נדן ניט געהאט — א זאך וואס אין פראנקרייך איז כמעט יעדע מיידעל האבען. די נעשיכטע ווערט ווייטער דערצעהלט, אז דער יונגער ראטשילד האט די מיידעל נעזאגט אז ער איז א באנק אנגעשטעלטער.

„הכח" שלאגט פוטבאל שפילער פון ענגלישע ארמיי

ירושלים, יאנואר 7, (איטא). —

„הכח", דער פאראיין פון די אידישע [illegible] פוטבאל־שפילער האט באזיגט די פוטבאל־שפילער פון דער ענגלישער ארמיי.

דער „הכח" טים איז היינט אנגעקומען אין תל אביב, וואו זיי האבען באקומען אן ענטוזיאסטישע אויפנאהמע.

א אידישער אינדיאנער

לעזט וועגען איהם מארגען אין „זשורנאל" אין א. רייזיין'ס נייער געשיכטליכער ארטיקעל־סעריע.

„דער איד אין קאנאדע"